

Məzahir Əhmədzadə

Müəllifdən: Bu gün istedadlı şair və tərcüməçi Mahir N.Qarayevin anadan olmasının 60 illiyidir. Qeyri-adi, əslində çox parlaq xarakteri yenə özünü təsdiqləyir. O, yubley sevmir, yubley keçirmir. Heç dostlara da imkan vermir ki, yığcam bir məclis qursunlar. Təntənə, qələbəlik xoşlamır. Ancaq Mahir bütün bunlara rəsmən və mənən layiq işıqlı və dupduru bir yaradıcı ziyalı, bənzərsiz və əvəzedilməz dostdur.

Mahir N.Qarayevə həsr etdiyim bir neçə yazım olub. "Yıxılan aylara kimlər ağlayar?", "İt ömrünə rekviyem" və başqaları. Yubleyinə layiq bilməsəm də "Yıxılan aylara kimlər ağlayar?"ı yenidən təqdim etməyi kiçik bir diqqət olaraq düşündüm. Əslində isə tamam başqa fikrim vardı. Hələ ki, bacarmıram...

... Çünki arxivimin "Əsgər məktubları" bölməsində əlimə gələn fotolardan başqa birisindən onun uşaq qədər sadəlövh, işıqlı və utancaq, həm də simpatik, bir az da niskilli baxışları süzülürdü. Fotoda da həyatdakı kimi görünmək, necə var, olduğu kimi "təsdiqlənmək" hər insanda bu qədər təbii və doğma alınmır. Götürüb bir xeyli baxıram. Özüm də həmin o şirin gənclik illərinə, dostluğu bir sevgi kimi yaşaya bildiyimiz qeyri-adi günlərə dönürəm. Tez-tələsik o biri fotoları da (əsgər məktubları ilə bağlı) nəzərdən keçirirəm ki, düşüncələrim, xəyallarım bir az yüngülləşsin, adıləşsin. Ancaq hisslərin, duyğuların sən ar-

YIXILAN AYLARA KİMLƏR AĞLAYAR?

zuladığın rezeksiyası mümkün deyil. İstər gül qoxusun, istərsə də qançırılşsın, zədələnmiş olsun. (Sən hansısa bir ruha əl toxundura bilərsənmi?)

Yox, baxıb görürəm ki, bütün bunların da Mahirə dəxli yoxdur, heç yoxdur. Şeklini, məktublarını ən qaranlıq bir küncə də atsam, unutmaq istəsəm, bacarmıram. Həm də insafsızlıq olar. Bəzi laqeydliliklərin incimək məqamları da var. Ondan inciyə bilmirəm. O, saflığını, əxlaqını daha çox qoruyub saxlaya bilən dostlardandır.

... Mahirin əsgərlik fotosunun arxasını oxuyuram: "Heç vaxt unuda bilməyəcəyim ən istəkli dostum olan Məzahirə yadigar. M.Qarayev, 20 iyun, 77". On doqquz yaşlı bir gəncin özündən yeddi yaş böyük olan dostuna göndərdiyi əsgər məktubu, əsgər fotosu. Məktubları da çox yığcam olurdu. O mənə orada yazdığı şərlərini göndərirdi. Başqaları kimi "Generalın qızıyla gəzməsindən, generalın qızının ondan ötrü özünü öldürmək istəməsindən" və sair və ilaxir mövzulu orta statistik azərbaycanlı əsgərin nağıllarını uydurmurdu. "Payız köç düşübdür rus çöllərinə..." başlıqlı şerini oxuyanda necə sevinmişdim, necə fərəhlənmişdim...

Biz səksəncinci illərin sonunda Azərbaycan Yazıçılar İttifaqının Əli Kərimlə bağlı keçiriləcək tədbirlərin hazırlanmasına aid yaradılan komissiyada bir müddət birgə fəaliyyətimizdən sonra (Bakıda və Göyçayda), demək olar ki, heç ildə bir-iki dəfə də əməlli-başlı görüşə bilmədik.

Təbii ki, mən onun haqqında maraqlandığım kimi, o da mənim yaşamımı, fəaliyyətimi izləmiş və bütün bunlar nadir hallarda rastlaşıb görüşərkən və ürək qızdırdığımız dostlarla salam göndərərək öz səmimiyyətini, doğmalığını həmişə qorumuşdur.

Arxayınca görüşüb dərdləmək məqamları son illər tamam yoxa

çıxıb. Görün işin harasıdır ki, əsasən eyni şəhərdə yaşaya-yaşaya neçə müddətdir, təsadüfdən də rastlaşmırıq. Hər dəfə telefon danışqları, günü dəqiqləşdirilə bilinməyən görüş istəkləri ... vəssəlam. Bütün ağrı-acılarımıza baxmayaraq, şükür, sağ-salamatıq. Hər dəfə qismətimizə xoş günlər də düşür. Belə günlərdən biri keçən ilin elə bu vaxtlarında əldən-ələ keçərək və hər dəfə də kiminsə arxayınçılığından ünvanına

ləngiyən üstündə kiçik məktub (yenə də kiçik məktub!) olan bağlamanın sevinci idi. Mahirin kiçik məktubu, bağlamada da 4 eyni kitab. İstedadlı, təvazökar, yüksək mədəniyyət və əxlaq sahibi olan dostum Mahirin ilk və son kitab adlandırdığı nəfis şəkili "Tənhalıq"! 2008-ci ilin sentyabrında çap olunan bu kitab haqqında, səhv etmərsə, 2 ay sonra xəbər tutsam da, mənə göndərilən aftoqraflı (biri) kitabları bir də fevralın ortalarında əldə etdim. Kitabda şərlərin, poetik silsilələrin-hekayələrin, tərcümələrin əksəriyyətini əvvəllər oxusam da yenidən "Tənhalıq"a qovuşdum. Baxmayaraq səhhetimdə çox mürekkəb və anlaşılmaz dəyişmələr baş verirdi, öz-özümü də anlama bilmir-

dim. Tezliklə ağır cərrahi əməliyyat olunacağım ağılıma gəlmirdi. Ancaq kitabı başdan-başa böyük zövqlə oxudum. Mahir bircə sözümdən də inanar. Ancaq qoy ikimizə məlum olan bir sirri açıqlayım ki, daha korrekt alınsın.

Bəzi şərlər yenidən və çox uğurlu işlənərək çapa verilib. Məsələn, "Qaraçı qızı".

Mahir N.Qarayevin "Tənhalıq" kitabı mənə böyük sevinc bəxş etməklə yanaşı, tələsik görüşməyə səslədi. Telefonla danışib onu təbrik etdim. Məxsusi gün müəyyən etməyə çalışdım. Çünki bizim görüşümüzə güman ki, heç bir günün özü də bəs etməyə cəhd idi. Mən ayrı bir məqsədimi qələm dostumuz Etibar Cəbrayılloğluna ehmalca bildirmişdim. O günlər Mahir yenidən

"tapılmadı" və yenə də xeyli müddət keçəndən sonra biz telefonla danışib həmin o görüş gününü "axtarmağa" yollandıq.

... Mahirin kitabında tərcümeyi-hala bənzər qovuşuq hisslər də var. Mahir məni bir neçə yerdə xatırlayır, bəzi qayğılarımdan söz açır. Bunların məhz bu yazıya bir elə dəxli yoxdur. Sadəcə dəqiqləşmə üçün yada salıram. Mahir yazır: "... Məktəb komsomol komitəsinin katibi Məzahir Əhmədovlu şer yazdığımı bilib məni tapdı, mən də fürsəti qaçırmayıb "dərdimi" ona açdım. Məzahir bəy şərlərə baxıb redaksiyanın haqlı olduğunu bildirdi, di gəl o yazılarda nə tapdısa, elə o gündəncə başladı məni əməlli-başlı işlətməyə; onun xidmətiydi ki, üstündən

heç bircə ay keçməmiş -1975-ci ilin martın 22-də həmin qəzetdə "Bir payız gecəsi" adlı ilk şerim çap olundu.

Daha iki ay keçdi -qəzet "Sən-sizlik" adlı ikinci şerimi çap edib son zəng ərəfəsində məni əməlli-başlı məşhurlaşdırdı. Və heç yadımdan çıxmaz ki, Məzahir bəy bildirdi ki, ədəbiyyat səhifəsi həzrət Rəşad Rza idi, təşkilati işləri mən aparırdım- M.Ə.), Rəşad Rza təsadüfən Göyçayda imiş; yazıları gözəndən keçirib və mənim şeirimini üstünə "Çox yaxşıdır!" sözlərini yazıb".

Mahir Rəşad Rzanın xoş sözlər qeyd etdiyi həmin o əlyazmanı gedib redaksiyadan götürə bilməməyinin peşmançılığını çəkir. Deyəsən, özü də ciddi şəkildə.

Mahir, qardaşım, sənə o qürurlu əlyazman da, Ədalətın əlyazmaları da, burada adlarını çəkmədiyim və indi çox məşhur olmuş bəzi dostların ilk şərlərinin saralmış vərəqləri də mənədir. Mən onların hamısını saxlayıram. Çoxunda da böyük şairimiz Rəşad Rzanın qeydləri.

Mən həmişə istedadlı gənclərin dövrü mətbuatda dərc olunması üçün bütün imkanlardan istifadə etməyə çalışmışam-sən ki bunu yaxşı bilirən.

Elə başa düşülməsin ki, mən bu yazıda Mahir Qarayevin "Tənhalıq" kitabı və ya "Əsgər məktubları" silsiləsindən ona aid olan bitkin bir söhbət açmaq istəyində olmuşam. Əsla belə deyil və son olaraq bunu duymaq da mümkündür. Onsuz da tanıyanlar, oxuyanlar bilir ki, Mahir gözəl şairdir, ziyalı insandır, şəxsən məni təccübləndirəcək dərəcədə bənzərsiz tərcüməçidir. Mənsə bunları lap çoxdan bilirəm.

Ancaq Mahir haqqında geniş söhbətə qayıdacağım da istisna deyil. Çünki başqa mətləblər də var.